

23. september 2015

Annoncering efter operatør til Vækstforums initiativ "Udvikling og test af model for værdikædesamarbejde om affald som ressource"

Vækstforum for Region Midtjylland søger efter en operatør til at gennemføre initiativet "Udvikling og test af model for værdikædesamarbejde om affald som ressource"

Baggrund

Som baggrund for dette initiativ har Vækstforum i 2015 gennemført et forprojekt om materialestrømme, der satte fokus på affald som ressource.

Forprojektet satte fokus på hvordan forretningspotentialerne i affald og restfraktioner bedst udnyttedes og hvilke overordnede tiltag eller systemforandringer, der skal til for at udnytte materialer i langt højere grad inden de betragtes som affald.

Initiativet er skabt i lyset Vækstforums flerårige fokusering og indsats på Cirkulær Økonomi.

Der er i samarbejde med Erhvervsministeriet og andre regioner arbejdet med at etablere grønne industrisymbioser og i Vækstforums egne initiativer Rethink Business og Design for Disassembly har en lang række virksomheder arbejdet med at omstille deres virksomhed til at imødegå ressourceknaphed.

I Cirkulær økonomi adresseres udfordringerne med ressourceknaphed, adgang til råvarer og svingende priser på råvarer. Affald skal undgås og råvarernes værdi bevares i flest mulige "loops". For virksomhederne giver det mulighed for at reducere omkostningerne, øge innovationskraften og samtidig tage vare på miljøet. Omstilling til cirkulær økonomi giver også mulighed for at skabe nye typer af jobs og nye typer af f.eks. genvindings- og logistik virksomheder.

Initiativet bygger på forprojektets resultater, som nedenfor opsummeres:

1. **Forretningspotentialer.** Det er bredt anerkendt, at der ofte er både et innovations- og forretningspotentialer i at arbejde med genanvendelse, genfremstilling af materialer m.m. Samtidig er det meget svært og på flere områder nærmest umuligt på forhånd at udpege, hvilke materialestrømme der har størst forretningspotentialer. Potentialer afhænger af mange faktorer, som f. eks. samarbejde og organisering i og mellem aktørerne i værdikæden og i hvilken udstrækning der allerede i dag foregår genvinding af affald som ressource.
2. **Involvering af alle aktører i værdikæde.** Det er afgørende for at skabe værdi fra langt de fleste materialer, at alle aktører på langs og på tværs af værdikæder er involveret og kan se en forretningsmæssig eller anden værdi i at medvirke til at udnytte affald som ressource.
3. **Værdi for virksomhederne.** Særligt for at involvere virksomheder i aktiviteter er det vigtigt, at virksomhederne oplever en værdi på kort eller længere sigt. Det kan være omkostningsreduktioner, besparelser (f.eks. på materialeindkøb) eller øget indtjening (f.eks. på salg af affald, nyt produkt, forretningsmodel) eller et styrket grønt image i forhold til omverdenen.
4. **Undgå at producere affald.** Det er på sigt nødvendigt ikke kun at se på det affald, der genereres i dag, men at arbejde for helt at undgå at producere og skabe affald. Dvs. fremme design og udvikling af produkter, der kan skilles ad og kun indeholder rene, standardiserede materialer, hvor indholdet kendes eller kan identificeres.
5. **Indsamlings-, tilbagetagings- og oparbejdningssystemer.** Der er brug for flere systemer, som kan være med til at strukturere indsamling, behandling og sortering af

affald, så det kan anvendes igen. Bl.a. nye anlæg, som sorterer affald i mængder og kvalitet, der gør det attraktivt økonomisk.

6. **Nye typer virksomheder er nødvendige.** Der mangler "mellemrumsvirksomheder", som kan varetage forskellige roller i værdikæderne, alt afhængig af branche og materiale. Et eksempel er genvindingsvirksomheder, der har en forretning på at købe og bearbejde affald og restfraktioner og derefter sælge videre, f.eks. som sekundær råvare.
7. **Mere viden, forskning og analyse** for at komme tættere på et affaldsfrit samfund. F.eks. mere viden om, hvilke materialer produkter indeholder, og hvordan materialerne (og produkterne) flyder mellem aktører i og på tværs af givne værdikæder.
8. **Mere fokus på aftagerleddet.** I arbejdet med at udnytte affald som ressource har der typisk været mest fokus på den aktør eller led i værdikæden, hvor affaldet genereres. Fremadrettet bør der sættes større fokus på at identificere og engagere aftagere af affaldet, dvs. mere fokus på markedet for sekundære råvarer og produkter.
9. **Hvordan vælge indsats?** En overvejelse kan være at se på, hvor Danmark kan gøre en forskel eller spille en rolle. Inden for hvilke områder har vi i Danmark tilstrækkelig indflydelse på materialestrømme og materialevalg osv. samt adgang til volume, kvalitet m.v. (jf. problemerne med forretningspotentiale), til at det giver mening at igangsætte aktiviteter. Der kan også vælges at laves mindre demonstrationsprojekter for at vise, at det rent faktisk kan lade sig gøre at gøre en forskel på et givet område med selv en lille indsats.
10. **Kommuner og regioner** har en vigtig rolle at spille på mange niveauer. Der kan indtages en faciliterende rolle for samarbejder mellem aktører, og der kan igangsættes erhvervsudviklingsprojekter inden for materialestrømme. Kommuner og regioner indgår i dag i forskellige værdikæder, hvor der købes og bruges produkter og materialer, som kan tænkes ind i nye kredsløb, f.eks. inden for byggeri og anlæg, tekstil, elektronik. Det kan bl.a. påvirkes med nye indkøbspolitikker med tæt dialog mellem parterne, hvor både det offentlige og virksomhederne får gevinst af samarbejdet.
11. **Hvilke brancher og materialer.** Forprojektgruppen betoner, som nævnt under 1. Forretningspotentiale, det meget vanskelige i at udpege bestemte brancher eller materialer, hvor en given indsats fra Vækstforum vil kunne have størst effekt på forretningspotentiale, indtjening og ressourcebevidsthed. Dog fremhæves fire brancher og materialer med særligt potentiale – Byggeri og anlæg; Plastic; Tekstil samt Organisk affald.
12. **Lovgivning og regulering.** For at udnytte potentialet i at udnytte affald som ressource og få en række af ovennævnte tiltag til at virke, er der behov for lovgivning og regulering på flere områder. Det kan være både lempelser og stramninger i nuværende lovgivning for at gøre det lettere og mere attraktivt at arbejde med affald som ressource. Eksempler kan være mål på EU og nationalt niveau for ressourceproduktivitet og cirkulær økonomi; Indsamlings- og behandlingsstandarder; Hvornår defineres et produkt som affald, og hvilken betydning har det for tilbagetagning og anvendelse; Produktreguleringer inkl. design, garantier.

Formål

Formålet med initiativet er at udvikle og teste en model for, hvordan aktørerne langs værdikæder/materialestrømme kan skabe forretningsmæssig og anden værdi af affald og restfraktioner. Det skal ske ved at recirkulere materialerne mere end i dag eller sågar lukke materialekredsløbet, i princippet skabe cirkulær økonomi på et afgrænset

Resultaterne forventes bl.a. at være nye kollaborative forretningsmodeller blandt aktørerne i værdikæden; styrket indkøbsfunktion; overførbart model for øget recirkulering og forretningsmæssig værdi; metode til at prissætte miljømæssig værdiskabelse, større recirkulering og lukkede kredsløb på udvalgte materialer; reducerede omkostninger samt nye markeder og øget indtjening for virksomheder inden for produktion, logistik, oparbejdning m.m.

På overordnet niveau forventes skabt mere viden om hvordan der skabes et marked for affald og restfraktioner; hvordan der skabes partnerskaber og nye forretningsmodeller; muligheder og barrierer for samarbejde og værdiskabelse på plastaffald. Disse resultater anvendes til at skalere indsatsen inden for materialestrømme, d.v.s. bidrage til, at der løbende opstår nye og andre samarbejder med forretningsmæssig værdi. Endvidere skal der leveres input til offentlige indkøbspolitikker og udbud, så der i højere grad tænkes i genanvendelse, renere materialer m.m.

Temaer: Hospitaler og plast

Initiativet igangsættes med materialestrømmen emballageplast som første tema og med hospitaler som det centrale omdrejningspunkt. Resultaterne testes i en-to runder efterfølgende.

Hospitaler kan ses som et "minisamfund", med mange af de samme udfordringer og muligheder inden for affald, genanvendelse, forretningsgørelse m.m. som resten af samfundet. På hospitalerne kan der opnås stor klarhed over input af ressourcer og output af affald/genanvendelige ressourcer. Det letter initiativets gennemførelse og øger sandsynligheden for værdifulde resultater.

Regionens hospitaler er engageret i tiltag inden for miljø, bæredygtighed og samarbejde med erhvervsliv og videninstitutioner på mange områder. Der er også spirende interesse i at fremstå som "affaldsfrie hospitaler".

Den nedsatte forprojektgruppe pegede på plast som et af de materialer/områder, hvor Vækstforum anbefales at igangsætte en indsats. Tilsvarende peger analyse fra juni 2015 på emballageplast som et område med store potentialer ("Delivering Circular Economy: A toolkit for policymakers, Ellen MacArthur Foundation").

Den danske plastindustri og plastindustrien i Europa peger på tre afgørende faktorer for at kunne opnå højere genanvendelsesprocenter på plast og det er kvalitet, volume og forsyningssikkerhed. Renhed og kvalitet, altså bl.a. at kunne sortere og vide hvilke former for plast der er i en given fraktion er en af de absolut største udfordringer, fordi der er så mange forskellige typer plast og fordi de ofte blandes i produkterne. Volumen handler om at mængden af returplast skal være af en vis størrelse for at det kan betale sig at indsamle, behandle osv. Forsyningssikkerhed er særdeles vigtigt for både oparbejdningssikkerheder og især for plastindustrien, hvis man skal vælge basere en stadig større andel af sin produktion på returplast frem for på ny plast.

Initiativet vil søge at adressere alle tre udfordringer på et afgrænset område, men med forventning om, at resultaterne kan give input til skalering. I Danmark har bl.a. Copenhagen Cleantech Cluster (nu CLEAN), Copenhagen Capacity og Københavns Kommune (Plastic Zero-projekt) arbejdet med udfordringerne. De resultater og barrierer, som er identificeret heri, vil blive inddraget i initiativet for at udvikle en model, der kan fungere i praksis.

Aktiviteter

Opgaverne for en operatør vil bl.a. omfatte: Undersøge barrierer i arbejdsgange m.m. for øget recirkulering af plast; Undersøge krav til renhed, kvalitet, volume og forsyningssikkerhed som

stilles fra oparbejdningsevne og matche disse med mulighederne hos plastproducenterne; Udvikle krav til plastkvalitet og renhed til brug i indkøbspolitikker; Analyser af plastmateriale sammensætning; Prissætte miljømæssig værdiskabelse; Tilpasse/udvikle nye metoder til håndtering, indsamling m.m.; Teste og kvalificere resultater fra emballageplast og hospitaler i en-to efterfølgende runder med tilsvarende aktiviteter; Udvikle overførbart model for øget recirkulering og værdikædesamarbejde med forretningspotentiale. Hensigten er endvidere at identificere de kritiske elementer til en evt. kommende indsats på andre materialestrømme.

Aktiviteterne gennemføres i regi af erhvervsfremmeloven.

Målgruppe

Den primære målgruppe er oparbejdere af plast og plastproducerende virksomheder og herudover indgår en række aktører i værdikæden, bl.a. afdelinger på hospitalerne, Indkøbsafdelingen i Region Midtjylland, kommuner m.fl.

Effektkæde

Ansøger skal i forbindelse med ansøgningen udarbejde forslag til et effektkædeskema for aktiviteterne i initiativet, med beskrivelse af hovedaktiviteter, forventet output og effekt, jf. vedlagte bilag.

Ansøger skal i skemaet beskrive de kritiske antagelser, d.v.s. hvilke omstændigheder der er særligt afgørende for, om output og effekter helt eller delvist kan opnås. Ansøger kan i skemaet vælge at komme med forslag til indikatorer.

Ansøger forventes ved udfyldelse af skemaet at iagttage formål, aktiviteter og forventede resultater, som fremgår af dette annonceringsmateriale.

For forståelse af tankegangen bag effektkæder kan ansøger med fordel orientere sig i Erhvervsstyrelsens materiale om effektkæder og indikatorer under EU's strukturfonde på <https://regionalt.erhvervsstyrelsen.dk/effektkæder-og-indikatorer>

Bemærk dog, at der i dette initiativ ikke indgår midler fra EU's strukturfonde. Derfor er Erhvervsstyrelsens materiale alene vejledende.

Valg af operatør

Der søges en operatør, der er i stand til at udføre de opgaver, der beskrives i nærværende annoncering af initiativet.

Operatøren skal have et godt kendskab til innovations- og erhvervsfremmesystemet og dets aktører, for at sikre at relevante videninstitutioner, samarbejdspartnere og støtteordninger kan bringes i spil i forhold til aktørerne i værdikæden og deres behov.

Operatøren skal have et godt netværk, både regionalt, nationalt og globalt, inden for området.

Operatøren skal gennemføre aktiviteterne i et integreret samarbejde med øvrige nuværende og kommende operatører og initiativer inden for Vækstforums satsning på bæredygtig omstilling/cirkulær økonomi/materialestrømme samt med relevante øvrige regionale og nationale innovations og erhvervsfremmetiltag.

Ved valg af operatør ses positivt på f.eks.

- Indgående kendskab til og erfaringer med materialeindhold og – mængder på hospitaler.
- Indgående kendskab til arbejdsgange, relationer, ledelses- og beslutningsstrukturer på et hospital.
- Indgående kendskab til og erfaring med at arbejde med materialestrømme på hospitaler samt innovation og forretningsudvikling.
- Erfaringer med at prissætte den miljømæssige værdiskabelse på produktion, anvendelse og bortskaffelse af produkter (særlig plast).
- Dokumenterede erfaringer og kompetencer inden for facilitering af værdiskabende innovations- og videnssamarbejder mellem virksomheder og vidensinstitutioner.
- Dokumenteret erfaring med projektledelse og administration af større offentligt, finansierede projekter, især inden for erhvervsfremme.
- Kendskab til aktørfeltet inden for cirkulær økonomi, herunder særligt inden for materialestrømmen plast, d.v.s. virksomheder, vidensinstitutioner, private konsulenter, innovationsnetværk, andre partnerskaber m.fl.
- Erfaringer med offentligt-privat samarbejde.
- Erfaringer i at arbejde med flere interessentperspektiver på én gang, herunder værdiskabelse for alle aktører.
- Evne til at tænke tværdisciplinært og samarbejdsorienteret.

Hvis en ansøger vælger at supplere sig med andre aktører, skal det tydeligt fremgå af ansøgningen, hvordan kompetencer og erfaringer er fordelt samt hvordan opgaver og aktiviteter i gennemførelsen af initiativet tænkes varetaget og fordelt.

Hvis ansøger ikke har alle kompetencer in-house, skal det fremgå af ansøgningen, hvilke kompetencer ansøger vil supplere sig med samt hvornår og hvordan det tænkes at foregå.

Ansøger skal særligt forholde sig til aktiviteter og gennemførelsen af initiativet i forbindelse med emballageplast og hospitaler. Det ses gerne, at ansøger også gør rede for overvejelser over tids- og ressourceforbrug, faser m.m. mellem emballageplast, hospitaler og de en-to efterfølgende runder, som gennemføres undervejs i projektet.

Operatør

Dette er ikke traditionelt udbud, hvor der udveksles varer eller tjenesteydelser. Der er tale om en annoncering efter en operatør, som skal søge og modtage et regionalt og et EU-tilskud, og på den baggrund skal gennemføre en opgave i.f.t. virksomheder m.fl.

Projektets aktiviteter skal, jf. Erhvervsfremmeloven § 9, stk. 5, gennemføres i regi af selvstændige juridiske enheder. Det afgørende er, at aktiviteterne, som gennemføres i regi af den pågældende juridiske enhed, er at betragte som offentlige, ikke-kommercielle erhvervsudviklingsaktiviteter.

Budget og finansiering

Det samlede budget er fordelt retningsgivende i nedenstående. Ansøger skal beskrive aktiviteterne uddybende i ansøgning og effektkæde. Både budget og finansiering er tentativt, således at ansøger kan komme med egne forslag.

Tabel. Budget og finansiering				
1.000 kr.	2016	2017	2018	I alt
<i>Budget</i>				
Kortlægning af potentialer	729	729	730	2.188
Prioritering af potentialer	583	584	583	1.750
Udvikling af CØ løsninger/forretningsmodeller	1166	1167	1167	3.500
Formidling og skalering	438	437	437	1.312
Budget i alt	2.916	2.917	2.917	8.750
<i>Finansiering</i>				
Region Midtjylland	-2250	-2250	-2250	-6.750
Anden finansiering	-666	-667	-667	-2.000
Finansiering i alt	-2.916	-2.917	-2.917	-8.750
Total	0	0	0	0

Tidsplan ansøgningsproces

Tidspunkt	Aktivitet
22.10.15	Annoncering efter operatør
09.11.15	Ansøgningsfrist kl. 12.00
09.11.15	Kvitteringsbrev til ansøgere
15.12.15	Vækstforum behandler indkomne ansøgninger og indstiller til afslag eller bevilling hos Regionsrådet
Jan. 2015	Regionsrådet behandler indstilling fra Vækstforum. Orientering til ansøgere om afgørelse
Primo 2016	Indgåelse af Resultatkontrakt

Krav til ansøgning

Ansøgningen skal indeholde:

- Region Midtjyllands ansøgningsskema og effektkædeskema. Ansøger bedes udfylde og indsende disse
- Projektbeskrivelse, hvor aktiviteter, output og effekt nærmere udfoldes, herunder de kritiske antagelser. Ansøger bedes også redegøre for organiseringen.
- Budget og finansiering
- Kompetenceprofiler hos ansøger.

Ansøgningsskemaer, bilag og vejledning

- Region Midtjyllands ansøgningsskema
- Effektkædeskema
- Effektkæder og indikatorer vedr. EU's Strukturfonde

Link til skemaer findes på Vækstforums annonceringsside, hvor denne annoncering ligger.

Kontaktpersoner:

Hanne Juel, Regional Udvikling, Region Midtjylland, hanne.juel@ru.rm.dk, mobil: 29 63 02 35
Jesper B. Jensen, Regional Udvikling, Region Midtjylland, jesper.jensen@ru.rm.dk, mobil: 21
37 55 44

Frist for indsendelse af ansøgning

9. november kl. 12.00 til sinne.nordborg@ru.rm.dk